

Úvodní článek dnešní rubriky **Velká hra o budoucnost** prof. **Martina Potůčka** přibližuje závěry výzkumného projektu Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku, který zpracovalo Centrum pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd UK.

Naše země má v současnosti více prostoru pro rozhodování o vlastním osudu - zároveň se ale stává závislejší na procesech, na něž nemá téměř žádný vliv. Je proto nezbytné vytyčit priority země a její společnosti.

Pokud budeme bilancovat - máme zde provedenou privatizaci (i když za cenu stamiliardových ztrát a defraudací), proudí k nám zahraniční investice, předáváme část centralizované státní moci nově vzniklým krajům, máme čistší vzduch i řeky, dožíváme se vyššího věku. Na straně druhé nám však hrozí rychlé vymírání, způsobené jednou z nejnižších porodností v Evropě, rostou deficity veřejných rozpočtů, máme vysokou korupci i míru nezaměstnanosti, neuspokojujeme mladé lidi v jejich potřebě vzdělávání.

Mezi základními prioritami má samozřejmě klíčové postavení ekonomický rozvoj. Neměl by však být jedinou prioritou. Stejně důležité je i kritérium udržitelného způsobu života, hledající rovnováhu mezi svobodami a právy každého jedince a jeho odpovědností vůči jiným lidem a přírodě jako celku, a to včetně odpovědnosti vůči budoucím generacím. Z toho vyplývá jasné zadání: nalézt a umět vyjádřit oboustranné souvislosti mezi sociálními, politickými a ekologickými oblastmi utvářejícími kvalitu a udržitelnost života a ekonomickým rozvojem.

Stejně tak i v kontextu globalizace lze hledání priorit usnadnit navržením rámce základních souvislostí vývoje české společnosti a její modernizace. Jde o sociální soudržnost a sociální stát, trh práce a zaměstnanost, vzdělávání, strukturu spolupráce, bydlení, rodinu, péči o zdraví, vnější a vnitřní bezpečnost, o životní prostředí

a územní potenciály rozvoje. Ekonomika nabízí těmto oblastem jakýsi krevní oběh, napájí je zdroji - a sama závisí na jejich dobrém fungování.

Kromě toho můžeme vymezit i obecné podmínky - jde o formování národní identity, ústavní a politický systém země, regulační působení trhu, státu a občanského sektoru ve vzájemných vztazích a o přípravu České republiky na vstup a plné uplatnění v Evropské unii.

Hledat priority pro tak malou zemi je stále nesnadnější, ale zároveň stále nezbytnější. Nikdo dnes nedokáže odhadnout, zda rizika budoucího vývoje nepřeváží nad novými příležitostmi, zda lidstvo udrží svůj osud ve svých rukou. Jediné, co máme dnes k dispozici k tomu, abychom šli dopředu, je rozum a étos, organizované a odpovědně uplatňované lidské poznání. Zde se nalézá i potenciální síla a komparativní výhoda malých zemí, jako je ta naše.

[LIDOVÉ NOVINY, 23. 3. 2002]

Vedoucí Delegace Evropské komise v České republice pan **Ramiro Cibrián Uzal** v článku **Jak co nejlépe využít peníze z Unie**, adresovaném především našim odpovědným orgánům, vysvětluje jeden ze způsobů financování velkých veřejně prospěšných investičních akcí - tzv. Public Private Partnership - investiční partnerství veřejných a soukromých subjektů, poskytované z fondů Evropské unie.

K hlavním zásadám tohoto financování patří zabezpečení veřejného zájmu, zajištění optimální volby operátora prostřednictvím transparentního výběrového řízení a zaručení rovného přístupu a rovných soutěžních podmínek pro všechny potenciální operátory. Velkou pozornost je potřeba věnovat také zajištění hospodářské a ekologické udržitelnosti dané investiční akce. Dále je nutné, aby se na spolufinancování nejméně z 25 % podílely subjekty, kterým z financování z grantů EU plyne prospěch. Preferuje se využití partnerství v oblastech jako je doprava (především železniční a vodní), ochrana životního prostředí (investice do čištění odpadních vod a hospodaření s pevnými odpady) a budování podnikatelské infrastruktury (podpora hospodářské a sociální soudržnosti ve znevýhodněných oblastech).

Je tedy nutné nalézat nové zdroje spolufinancování. Měla by být schválena příslušná legislativa a stanoven systém, který umožní maximalizaci potenciálních výhod partnerství. Financování ze zdrojů Unie - z fondu soudržnosti a ze strukturálních fondů - se totiž po přistoupení k EU značně zvýší a k němu musí být k dispozici odpovídající podíl prostředků na spolufinancování z domácích zdrojů.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 23. 3. 2002]

V loňském roce jsme vás v čísle čtyři seznámili s východočeským městem Litomyšl. Dnes se k němu krátce vrátíme článkem **Jiřího Hlinky Architektura probouzí v Litomyšli dobrou náladu**. Toto město s bohatou historií totiž za posledních dvanáct let vybudovalo v oblasti architektury hodnoty, které lze označit za příkladné. Výmluvná je i částka, kterou město od roku 1990 do své obnovy investovalo a která již převýšila jednu miliardu korun. Důležitou roli zde sehrála nejen spolupráce s předními českými architekty, ale i komunikace s obyvateli města. Velkou zásluhu na současné tváři města má jeho starosta Ing. Miroslav Brýdl, který po svém zvolení jako jednu z hlavních priorit vytyčil důraz na urbanisticko-architektonickou tvář města. I když zde najdeme stavby, které se takřkajíc nepovedly, zůstává naprostá většina realizovaných staveb, citlivě včleněná do historizujícího kontextu, výbornou ukázkou architektonického vkusu. Tyto realizace jsou ve formě výstavy a publikace představovány v dalších městech. V současné době například v pražské galerii Jaroslava Fragnera pod názvem Litomyšl a soudobá architektura 1990 - 2001.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 2. 4. 2002]

Na otázku, jak kvalitní je současná architektura, jak dokážeme skloubit ochranu památek s požadavky moderní architektury, jak dál se sídlí a co dělat se starými vysloužilými objekty, odpovídá v článku **Aby město lépe ladilo** historik architektury **Zdeněk Lukeš**.

Od totalitního stavebnictví, které se vyznačovalo absurdní typizací, jsme se vrátili k normálu; byly obnoveny soukromé ateliery, studenti mají možnost zahraniční praxe, trh se stavebními výrobky má bohatý sortiment. Přesto jdeme z extrému do extrému. Po revoluci začala nekoordinovaná výstavba, předměstí a satelity měst se plnily pestrobarevnými vilkami často prapodivných tvarů, z nejrůznějších katalogů. Tzv. podnikatelské baroko zaplavilo město i venkov. V centrech měst se začaly nejdříve stavět banky, které se však nestaly symboly rozvahy a solidnosti, ale spíše rozmařilosti a kýče. Dalším problémem se stal neuvážený a neregulovaný nárůst administrativních staveb v městských centrech. Parter nových domů postrádá často obchody, pasáže a kavárny a z center se tak stávají mrtvé zóny. Zvláštní pozornost zasluhuje sídliště, která potřebují revitalizaci. Další komplikace představuje stále se zvyšující napětí mezi architekty a památkáři.

Dá se však říci, že to nejhorší již máme za sebou. Český stavebník se postupně kultivuje, přicházejí k nám projektanti ze zahraničí a některé dominanty by jistě obstály svou architektonickou kvalitou i v jiných evropských metropolích. Podobně jako orchestr potřebuje ke svému fungování dirigenta, také města potřebují schop-

né urbanisty, architekty a inženýry. Možná bychom se měli nechat inspirovat modelem, který fungoval docela dobře za první republiky, kdy o zásadních urbanistických otázkách rozhodoval jakýsi sbor moudrých – byli tam špičkoví architekti, kteří věděli, v čem spočívá hodnota historického města, ale současně dobře chápali, že každé období má právo vepsat se do obrazu města. Jde jen o to jak.

[LIDOVÉ NOVINY, 27. 4. 2002]

Z MONITORINGU TISKU MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Obce dostanou ještě větší dotace

(dog)

Již druhým rokem mají šanci firmy i obce okresu Bruntál získat finanční podporu státu díky programům Ministerstva pro místní rozvoj. Podpora regionálního rozvoje vychází ze zákona č. 248/2000 Sb. a je v souladu s pravidly EU. V loňském roce bylo prostřednictvím jednotlivých programů MMR investováno do okresu přes sto milionů korun.

[KRNOSKÉ NOVINY, 30. 4. 2002]

Beskydy: hrozí kolaps turistiky

(fuc)

Šéf představenstva Euroregionu Beskydy Petr Rafaj poukazuje na kontroverzní zákon o ochraně hranic. Zákon má umožnit kvalitnější zásah proti uprchlíkům, ale ve skutečnosti se dotkne především lidí, kteří v pohraničním pásmu bydlí a z různých důvodů hranici často překračují a také turistů, kteří již nebudou mít možnost pro-

cházet všechny horské stezky v Beskydech.

[FRÝDECKO – MÍSTECKO, 30. 4. 2002]

Otevřou Pašeráckou lávku

Ab

Obnovu Pašerácké lávky přes Divokou Orlici, zničenou při povodni v roce 2000, připravily za přispění EU Euroregion Glacensis spolu s CHKO Orlické hory a obcemi jako jeden z projektů programu obnovy venkova.

[ORLICKÉ NOVINY, 4. 5. 2002]

Navržené průmyslové zóny ve městě budou vhodnější pro menší firmy

(rš)

Článek se zabývá problematikou průmyslových zón v Neratovicích. Mezi hlavní problémy patří vysoký počet navržených menších zón, absence potřebné infrastruktury a problematický výkup soukromých pozemků.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 6. 5. 2002]

Pomoc čerpají hlavně chudší kraje

Anna Malíková

Autorka informuje o nástrojích regionální politiky Evropské unie – o základních strukturálních fondech, které jsou určeny především na podporu chudších regionů, a o prioritách cílů pomoci pro období let 2000 až 2006. Autorka vyzdvihuje význam vypracování nezbytných programových dokumentů a přípravy kvalitních projektů pro přiznání podpory z těchto fondů.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, HEJTMANSKÉ NOVINY, 6. 5. 2002]

–tb–